

Nazwa wskaźnika	1.2.1.b Wskaźnik zagrożenia ubóstwem skrajnym
Cel Zrównoważonego Rozwoju	Cel 1. Koniec z ubóstwem
Zadanie	1.2 Do 2030 roku zmniejszyć przynajmniej o połowę odsetek mężczyzn, kobiet i dzieci, cierpiących z powodu ubóstwa, we wszystkich jego wymiarach określonych zgodnie z krajowymi definicjami
Definicja	Odsetek osób w gospodarstwach domowych, w których poziom wydatków (obejmujących również wartość artykułów otrzymanych bezpłatnie oraz wartość spożycia naturalnego) był niższy od przyjętej granicy ubóstwa.
Jednostka prezentacji	procent [%]
Dostępne wymiary	ogółem, płeć, wiek
Wyjaśnienia metodologiczne	<p>Wskaźnik obliczany jest na podstawie Badania budżetów gospodarstw domowych.</p> <p>Badanie budżetów gospodarstw domowych prowadzone jest metodą reprezentacyjną, opartą na próbie losowej, która daje możliwość uogólniania z określonym błędem, uzyskanych wyników na wszystkie gospodarstwa domowe w kraju.</p> <p>Od 1993 r. badanie budżetów prowadzone jest metodą rotacji miesięcznej, tzn., że w ciągu roku w każdym miesiącu badane są inne gospodarstwa domowe.</p> <p>Badaniem objęte są gospodarstwa domowe jedno- i wieloosobowe. Biorą w nim również udział gospodarstwa domowe obywateli państw obcych zamieszkujących w Polsce na stałe lub przez dłuższy okres czasu i posługujących się językiem polskim.</p> <p>Celem badania jest umożliwienie dokonywania analiz poziomu życia ludności, a także oceny wpływu różnych czynników na kształtowanie się poziomu i zróżnicowania sytuacji bytowej podstawowych grup gospodarstw domowych.</p> <p>Badanie budżetów gospodarstw domowych dostarcza szczegółowych informacji o:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poziomie i strukturze realizowanych wydatków, źródłach pozyskiwania towarów i usług; • poziomie spożycia podstawowych artykułów żywnościowych w ujęciu ilościowym oraz w przeliczeniu na wartości energetyczne i składniki odżywcze; • cenach płaconych przez gospodarstwa domowe za wybrane towary i usługi; • poziomie i źródłach osiąganych dochodów; wyposażeniu gospodarstw domowych w dobra trwałego użytku; • warunkach mieszkaniowych; • subiektywnej ocenie sytuacji materialnej gospodarstw domowych; • strukturze demograficzno-społecznej gospodarstw domowych, tj. o liczbie, wieku, płci, wykształceniu, niepełnosprawności, aktywności ekonomicznej osób wchodzących w skład badanego gospodarstwa domowego. <p>Wydatki obejmują wydatki na towary i usługi konsumpcyjne oraz pozostałe wydatki.</p> <p>Wydatki na towary i usługi konsumpcyjne przeznaczone są na zaspokojenie potrzeb gospodarstwa domowego. Obejmują one towary zakupione za gotówkę (również przy użyciu karty płatniczej lub kredytowej), na kredyt, otrzymane bezpłatnie oraz spożycie naturalne (towary i usługi konsumpcyjne pobrane na potrzeby gospodarstwa domowego z działalności rolniczej bądź działalności gospodarczej na własny rachunek). Towary konsumpcyjne obejmują dobra nietrwałego użytkowania (np.: żywność, napoje, leki), półtrwałego użytkowania (np.: odzież, książki, zabawki) i trwałego użytkowania (np.: samochody, pralki, lodówki, telewizory).</p> <p>Pozostałe wydatki, które składają się z:</p> <ul style="list-style-type: none"> • darów przekazanych innym gospodarstwom domowym i instytucjom niekomercyjnym,

- niektórych podatków, w tym podatku od spadków i darowizn, podatku od nieruchomości, opłaty za wieczyste użytkowanie gruntu,
- zaliczek na podatek od dochodów osobistych oraz składek na ubezpieczenia społeczne płaconych samodzielnie przez podatnika,
- pozostałych rodzajów wydatków nie przeznaczonych bezpośrednio na cele konsumpcyjne, w tym strat pieniężnych, odszkodowań za wyrządzone szkody.

Jednostką badania jest **gospodarstwo domowe**, czyli osoby, które są lub nie są ze sobą spokrewnione, mieszkają razem i wspólnie utrzymują się (gospodarstwo wieloosobowe). Gospodarstwo domowe może również tworzyć jedna osoba, która utrzymuje się samodzielnie, bez względu na to, czy mieszka sama, czy z innymi osobami (gospodarstwo jednoosobowe).

Granica ubóstwa skrajnego szacowana jest w oparciu o poziom minimum egzystencji. Poziom ten obliczany jest przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych (IPiSS). Minimum egzystencji uwzględnia jedynie te potrzeby, których zaspokojenie nie może być odłożone w czasie, a konsumpcja niższa od tego poziomu prowadzi do biologicznego wyniszczenia.

W przypadku ubóstwa skrajnego, w celu wyeliminowania wpływu, jaki na koszty utrzymania gospodarstw domowych wywiera ich skład demograficzny, zarówno przy obliczaniu poziomu wydatków w gospodarstwach domowych, jak i ustalaniu granic ubóstwa, zastosowano tzw. **oryginalną skalę ekwiwalentności OECD**.

Według tej skali:

- wagę 1 przypisuje się pierwszej osobie w gospodarstwie domowym w wieku 14 lat i więcej;
- wagę 0,7 – każdej następnej osobie w tym wieku;
- wagę 0,5 – każdemu dziecku w wieku poniżej 14 lat.

Oznacza to, że granica ubóstwa skrajnego dla gospodarstwa 4-osobowego złożonego z dwóch osób dorosłych i dwojga dzieci jest 2,7 razy wyższa niż dla gospodarstwa 1-osobowego.

Źródło danych	Główny Urząd Statystyczny
Częstotliwość i dostępność danych	Dane roczne; od 2010 r.
Uwagi	